

Jaarverslag 2018

Colofon

Samenstelling rekenkamercommissie Opsterland

Voorzitter	Tiny Ruiters
Leden	Barbara IJsselmuiden Frans Haven
Secretaris	Jellie Rijpma

Email: rekenkamercommissie@opsterland.nl

Website: www.opsterland.nl/gemeenteraad

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijzer	1
2	Wat doet de rekenkamercommissie?.....	1
3	Jaarverslag 2018.....	2
3.1	Overleg en afstemming	2
3.2	Aanpassing onderzoeksprotocol.....	3
3.3	Onderzoeken in 2018.....	3
3.4	Zelfevaluatie	5
3.5	Evaluatie door de raden.....	5
3.6	Onderzoeksprogramma 2019	5
3.7	Deskundigheidsbevordering.....	6
3.8	Communicatie	6
4	Jaarrekening 2018	7
	Tot slot.....	7

1 Inleiding en leeswijzer

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van de rekenkamercommissie Opsterland. Hierin blikken wij terug op de activiteiten en uitgaven in 2018. Dit jaarverslag is bedoeld voor de gemeenteraad van Opsterland. Het wordt ook ter informatie aangeboden aan het college van b. en w. Vanuit het oogmerk van publieke verantwoording wordt dit jaarverslag ook gepubliceerd op de websitepagina van de rekenkamercommissie.

In het jaarverslag gaan we eerst in op taak en werkwijze van de rekenkamercommissie. Vervolgens leggen wij in hoofdstuk 3 verantwoording af over de activiteiten in het afgelopen jaar. In hoofdstuk 4 volgt de financiële verantwoording.

2 Wat doet de rekenkamercommissie?

De rekenkamercommissie ondersteunt de gemeenteraad met onafhankelijk onderzoek. De rekenkamercommissie is immers een onafhankelijk bestuursorgaan van de gemeente Opsterland. De rekenkamercommissie stelt in haar onderzoek leren en verbeteren centraal, met onderzoek wil de rekenkamercommissie inzicht verschaffen in de prestaties en resultaten van de gemeente.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden door de rekenkamercommissie heeft de gemeente Opsterland in 2015 besloten om samen met de gemeenten Weststellingwerf en Ooststellingwerf een personele unie te vormen (hierna te noemen: de rekenkamercommissie). In 2018 is de samenwerking en de gekozen structuur voor de OWO-rekenkamercommissie door de raden geëvalueerd en heeft men besloten dit convenant voor de komende vier jaar voort te zetten.

Hoe kiezen we onderwerpen voor onderzoek?

De rekenkamercommissie is onafhankelijk in de keuze van onderzoeksonderwerpen, in de onderzoeksaanpak en in de oordeelsvorming. De gemeenteraad, het college en bewoners van de gemeente kunnen onderzoeksonderwerpen aandragen. De rekenkamercommissie vindt het belangrijk om met de raad mogelijke onderzoeksonderwerpen te bespreken. Achterliggende gedachte hierbij is dat ons onderzoek de gemeenteraad moet ondersteunen bij zijn werkzaamheden. Vervolgens bepaalt de rekenkamercommissie zelfstandig welke onderzoeken worden uitgevoerd en hoe.

Voor de selectie van onderwerpen hanteren wij de volgende criteria:

Mate van doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid	Het onderzoek moet betrekking hebben op de resultaten die met het gevoerde beleid worden bereikt en/of de middelen op een goede wijze worden ingezet in relatie tot de gewenste resultaten. Ook kan het onderzoek betrekking hebben op in hoeverre het voldoet aan wet- en regelgeving.
Substantieel belang	Het betreft een onderwerp dat het actuele of toekomstig functioneren van de samenleving raakt of een beleidsterrein waar de gemeente geld aan uitgeeft en financiële risico's loopt.
beïnvloedingsmogelijkheden	Het onderzoek richt zich op beleid dat door de gemeente valt te beïnvloeden.
Spreiding	de rekenkamercommissie streeft naar variatie in onderzochte onderwerpen: spreiding over beleidsterreinen en over het jaar.
Bruikbaarheid	Er moet sprake zijn van bruikbaarheid en verwachte leereffecten. Het onderzoek moet toegankelijke, bruikbare en actuele informatie opleveren waarmee de raad en het college het functioneren van de gemeente kunnen verbeteren.

3 Jaarverslag 2018

3.1 Overleg en afstemming

In 2018 kwam de rekenkamercommissie twaalf maal bijeen voor een regulier overleg. Verder had de rekenkamercommissie overleg t.b.v. de volgende activiteiten:

- a. Bespreken van de zelfevaluatie van de rkc met de raad (23 januari 2018)
- b. Presentatie rapport onderzoek naar digitale dienstverlening in de oriënterende raadsvergadering (29 januari 2018)
- c. Offerteselectiegesprekken t.b.v. onderzoek naar subsidies cultuurpromotie (24 mei 2018)
- d. Offerteselectiegesprekken t.b.v. onderzoek naar vergunningverlening (15 juni 2018)
- e. Overleg met de accountant (18 juni 2018)
- f. Startbijeenkomst voor het onderzoek naar subsidies cultuurpromotie (12 juli 2018)
- g. Startbijeenkomst voor het onderzoek vergunningverlening (13 september 2018)
- h. Verzorgen van een introductie over de rkc voor nieuwe raadsleden (18 september 2018)
- i. Provinciaal overleg (24 september 2018)
- j. Bespreken van het raadsvoorstel evaluatie rkc's OWO met afvaardiging van de OWO-raden (10 oktober 2018)
- k. Voorbereiden Onderzoeksprogramma 2019 met raadsleden (27 november 2018)

Ad. e. Accountant

Op initiatief van de rekenkamercommissie is in juni 2018 een overleg met de accountant gevoerd. Tijdens dit overleg zijn ervaringen en actuele kwesties besproken en is de accountant gevraagd naar adviezen en suggesties voor de rekenkamercommissie ten aanzien van onderzoeksthema's.

Ad. i. Provinciaal overleg

De rekenkamercommissie neemt deel aan het overleg van de rekenkamervoorzitters uit Friesland; het Fries Platform. Dit netwerk is gericht op uitwisseling van ervaring, het verkennen van de mogelijkheden om gemeenschappelijk onderzoek te doen en het uitwisselen en vergelijken van bevindingen. In 2018 is het Fries Platform een maal bijeen gekomen.

3.2 Aanpassing onderzoeksprotocol

Naar aanleiding van de zelfevaluatie van de rekenkamercommissies en gesprekken die zijn gevoerd met raadsleden in de drie gemeenten, is een aantal wijzigingen in de werkwijze doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is te vinden in artikel 3.2 waarin is opgenomen dat de rekenkamercommissie de bevindingen uit vooronderzoek desgewenst kan delen met de raad. Raadsleden kunnen op deze manier nog input leveren voor de onderzoeksopzet. Verder is aan artikel 7d toegevoegd dat de rekenkamercommissie conclusies en aanbevelingen desgewenst mondeling aan het college kan toelichten in de hoor- en wederhoorprocedure. Overige wijzigingen betreffen vooral technische aanpassingen.

3.3 Onderzoeken in 2018

In onderstaande tabel hebben wij de lopende onderzoeken uit 2018 opgenomen. Na de tabel volgt een korte toelichting op de afzonderlijke onderzoeken.

nr.	Onderwerp	planning gereed	stand van zaken
1	Subsidies cultuurpromotie	1 ^e kwartaal 2019	onderzoek gestart september 2018
2.	Effectiviteit proces vergunningverlening	halverwege 2019	onderzoek gestart september 2018

1. Subsidies cultuurpromotie (lopend)

Bij onze inventarisatie van onderzoeksonderwerpen voor 2018 is door een raadslid van de gemeente Opsterland het onderwerp 'subsidies cultuurpromotie' ingebracht. Het onderwerp werd gedeeld door raadsleden van andere fracties. De gemeente Opsterland heeft in 2015 besloten te stoppen met het verstrekken van structurele subsidies voor cultuurpromotie en deze alleen nog incidenteel te verstrekken voor culturele activiteiten. Als aanleiding voor een rekenkameronderzoek werd aangegeven dat men graag wil weten hoe de beleidswijziging heeft uitgedaakt.

In het Coalitieakkoord 2014 - 2018 "De krêft fan de mienskip" geeft het college aan niet te willen bezuinigen op het programma Cultuur. Het college wil wel meer mogelijk maken binnen het cultuurbeleid met dezelfde middelen. Dit wil het college bewerkstelligen door het beleid met betrekking tot het verstrekken van cultuursubsidies te wijzigen, van structureel naar incidenteel. De incidentele subsidies moeten zorgen voor een betere sturing op resultaten in de vorm van activiteiten en projecten. Door het steunen van activiteiten en projecten moeten culturele verenigingen en stichtingen gestimuleerd worden om ondernemender te worden en creatief naar

meerdere geldbronnen te zoeken. Zo kan er ook synergie ontstaan door activiteiten en projecten met elkaar te verbinden.

In 2015 is een begin gemaakt met het afbouwen van de structurele subsidies, waarbij de vrijvallende middelen ten goede kwamen aan de post cultuurpromotie voor incidentele subsidies. Per 1 januari 2016 werd de vernieuwde subsidieverordening Cultuurpromotie Opsterland 2016 van kracht.

De rekenkamercommissie onderzoekt hoe de beleidswijziging heeft uitgedaagd voor zowel de gemeentelijke organisatie als voor de ontvangers van subsidies in het kader van cultuurpromotie: In hoeverre heeft de beleidswijziging geleid tot bijvoorbeeld een grotere spreiding zowel op inhoud als over de dorpen of op het aantal bezoekers van activiteiten?

2. Proces vergunningverlening (lopend)

De gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland (OWO) werken ambtelijk sinds 1 juli 2015 samen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ten behoeve van die samenwerking is een gezamenlijke afdeling gevormd; de afdeling OWO-VTH. Deze afdeling is verantwoordelijk voor de uitvoering van VTH-taken voor de drie OWO-gemeenten. De afdeling OWO-VTH bestaat uit drie teams, te weten Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies & Ondersteuning. In de visie van de afdeling OWO-VTH wordt ernaar gestreefd te werken via de 4 K's: kosten besparen, kwaliteit verhogen, klanttevredenheid verhogen en kwetsbaarheid verlagen.

Uit gesprekken van de rekenkamercommissies met raadsleden van Oost- en Weststellingwerf bleek dat ze zich zorgen maken over de traagheid van het proces van vergunningverlening, termijnoverschrijdingen en de manier waarop hierover gecommuniceerd wordt met aanvragers. In Ooststellingwerf gaat het over de afhandeling van bouwaanvragen (aanvraag omgevingsvergunning bouw) en in Weststellingwerf onder andere over evenementenvergunningen. Van de raadsleden van Opsterland zijn dergelijke zorgen niet uitgesproken, maar omdat vergunningverlening wordt uitgevoerd door één OWO-afdeling die voor de drie gemeenten werkt, wordt Opsterland ook meegenomen in dit onderzoek.

De rekenkamercommissies willen met dit onderzoek een drietal doelen bereiken:

1. In beeld brengen hoe de processen met betrekking tot vergunningverlening verlopen binnen de afdeling VTH, om een oordeel te kunnen vormen over de effectiviteit, de efficiency en de rechtmatigheid.
2. Een vergelijking kunnen maken tussen de situatie van vóór de OWO-samenwerking en de huidige situatie met de parameters kosten, kwaliteit, klanttevredenheid en kwetsbaarheid.
3. Een beeld krijgen van de kwaliteit van de afhandeling van aanvragen vanuit het perspectief van de aanvragers.

Onderzoeksprogramma 2018

Het onderzoeksprogramma voor 2018 had voorts nog het onderwerp ‘begrotingsproces’ op de shortlist¹.

Tijd en middelen van de rkc’s zijn beperkt. De rekenkamercommissie maakt daarom keuzes in welke onderwerpen voor een rekenkameronderzoek worden opgepakt. Tijdens het jaarlijks overleg met de gemeenteraad is besproken dat het onderwerp ‘begrotingsproces’ afgevoerd kan worden van de lijst met mogelijke onderzoeksonderwerpen omdat onlangs al een evaluatie is uitgevoerd..

3.4 Zelfevaluatie

In augustus 2017 heeft de rekenkamercommissie een zelfevaluatie uitgevoerd. De evaluatie was gericht op het functioneren van de rekenkamercommissie met als doel op zoek te gaan naar punten die kunnen worden verbeterd ten behoeve van het onderzoeksproces. De bevindingen zijn aan de rekenkamercommissie zelf gericht en zijn begin 2018 met raadsleden besproken.

3.5 Evaluatie door de raden

De raden van de OWO-gemeenten hebben in 2018 een evaluatie uitgevoerd om na te gaan of de beoogde doelen van de samenwerking voor wat betreft de invulling van de rekenkamerfunctie zijn gehaald. Bij de evaluatie hebben de raden het verzoek van de rekenkamercommissies om het budget van de rekenkamercommissie te verhogen naar 1,15 euro per inwoner meegenomen. Uit de evaluatie bleek dat er groot draagvlak was om de huidige samenwerking voort te zetten. Het raadsvoorstel en conceptbesluit om het bestuursconvenant voor de samenwerking voor de komende vier jaar voort te zetten is in september besproken met de rekenkamercommissies. Het verzoek voor budgetverhoging is door de raad niet ingewilligd.

3.6 Onderzoeksprogramma 2019

Op 27 november sprak de rekenkamercommissie met raadsleden ter voorbereiding op het onderzoeksprogramma 2019. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksonderwerpen voor het onderzoeksprogramma 2019:

Ooststellingwerf	Weststellingwerf	Opsterland
Sociaal domein - Jeugd	Sociaal domein - Jeugd	Sociaal domein - Jeugd
Gebiedsteams	Gebiedsteams	Centrummanagers

¹ Dit zijn de onderwerpen waarnaar mogelijk een vooronderzoek zal worden gedaan. In een vooronderzoek wordt nagegaan of een onderzoek naar het betrokken onderwerp tot relevante conclusies en aanbevelingen voor de raad en de organisatie kan leiden. Daarbij wordt gekeken naar onder meer de probleemstelling, de afbakening, mogelijke onderzoeksvragen en welke informatie beschikbaar is. Na het vooronderzoek volgt besluitvorming of wordt mogelijk afgezien van een diepgaander vervolgonderzoek.

3.7 Deskundigheidsbevordering

Door het lidmaatschap van de NVRR, het bezoeken van diverse congressen, studiemiddagen en het uitwisselen van kennis en ervaring in diverse gremia, werkt de rekenkamercommissie continu aan haar deskundigheidsbevordering. De rekenkamercommissie heeft de actualiteit gevolgd omtrent velerlei onderwerpen door het kennisnemen van rekenkameronderzoeken van andere gemeenten, van toepassing zijnde literatuur en berichtgeving in de media.

3.8 Communicatie

Het aspect 'communicatie' speelt op verschillende momenten:

- De onderwerpkeuze: de rekenkamercommissie benadert ieder jaar raadsfracties om suggesties voor onderzoek aan te dragen bij de rekenkamercommissie. Burgers kunnen via de websitepagina van de rekenkamercommissie suggesties doen voor onderzoek.
- Na afronding van het vooronderzoek zal de rekenkamercommissie de gemeenteraad aanbieden de eerste bevindingen te delen om zo gezamenlijk met de gemeenteraad te komen tot een relevante vraagstelling in het uiteindelijk onderzoek.
- Bij de start van een onderzoek: de rekenkamercommissie wil transparant en toegankelijk zijn en kiest er daarom voor om op noodzakelijke momenten af te stemmen met betrokkenen. Zo wordt bij de start van elk onderzoek een startbijeenkomst georganiseerd om portefeuillehouder en ambtelijk betrokkenen bij het onderzoek te informeren over het onderzoek van de rekenkamercommissie.
- In de hoor- en wederhoorprocedure: nadat de rekenkamercommissie haar conclusies en aanbevelingen definitief heeft vastgesteld, wordt het college van b. en w. In de gelegenheid gesteld daarop te reageren. Desgewenst kan de rekenkamercommissie haar conclusies en aanbevelingen in een gesprek toelichten. Dit heeft echter nooit tot gevolg dat de rekenkamercommissie haar conclusies of aanbevelingen bijstelt.
- Bij de afronding van een onderzoek: bij de publicatie van onderzoeksrapporten kunnen persberichten worden verspreid om zo passend bij het onderwerp de nodige informatie over te brengen.
- De rekenkamercommissie voert gesprekken met het college, de gemeentesecretaris en de griffier waarbij actualiteiten worden uitgewisseld en gesproken wordt over wederzijdse ervaringen met betrekking tot het werk van de rekenkamercommissie.

4 Jaarrekening 2018

De raad van Opsterland heeft voor de werkzaamheden van de rekenkamercommissie een budget beschikbaar gesteld van 29.486 euro.

	Begroot	Uitgaven	Saldo
Presentiegelden	4.213,13	4.880	-666,67
contributie NVRR	193,33	198,33	-5
reis/verblijfkosten leden	333,33	423,03	-89,69
kosten secretaris	5333,33	4.847,01	486,32
deskundigheidsbevordering	136,67	86,83	49,83
overige kosten	133,33	87,12	46,21
onderzoekskosten	19.142,88	18.721,17	421,50
Totaal	29.486,00	29.243,49	242,51

De overschrijding op de post presentiegelden is veroorzaakt doordat meer bijeenkomsten gehouden zijn dan voorzien. De post reis-/verblijfkosten is om diezelfde reden ook overschreden.

In de notitie Administratieve Organisatie, afgestemd met de griffiers van de drie gemeenten en door de rekenkamercommissie vastgesteld op 27 mei 2015, is vastgelegd dat vaste kosten van de rekenkamercommissie evenredig verdeeld over de drie gemeenten. Het betreft hier de kosten voor presentiegeld, de kosten voor de secretaris en de overige kosten. De kosten die specifiek voor de gemeente Opsterland worden gemaakt - het betreft dan de post onderzoekskosten - komen volledig ten laste van het budget van Opsterland.

Tot slot

De rekenkamercommissie bedankt de raadsleden, collegeleden en ambtelijke organisatie voor de positieve wijze waarop zij afgelopen jaar meewerkten aan onze onderzoeken.

Indien u vragen heeft over de inhoud van dit jaarverslag, kunt u contact opnemen met de secretaris van de rekenkamercommissie via rekenkamercommissie@opsterland.nl